Niniejszy numer zawiera zwiększoną objętość 24 strony.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 5 (103) **Warszawa, 28 stycznia 1939 r.** **Rok IV**

TREŚĆ:

C. MENDELSOHN
Siemiatycze

KSIĘGOWANIE ZAKUPU *)

Artykuł dyskusyjny **)

I

Z chwilą otrzymania przez nabywcę od sprzedawcy faktury, stwierdzającej fakt wysłania towaru na ryzyko nabywcy, ostatni *dysponuje*

*) **Redakcja zajęła w tej sprawie stanowisko w glosie umieszczonej w nr 49 OBP za r. ub., str. 779 i n.**

**) Z powodu artykułu A. Mardera w OBP. nr nr 46 i 47 za r. ub.

towarem. Jest to niewątpliwie podlegająca księgowaniu zaszłość natury gospodarczej (zmiana w rozporządzalnych zapasach towarowych). Powstające jednocześnie zdarzenie o charakterze prawnym w niczym nie umniejsza gospodarczego efektu danej zaszłości. Tylko przy wadliwym pojmowaniu przyjętej w nauce księgowości zasady, że księgowaniu podlegają jedynie zaszłości o charakterze gospodarczym — wystarczy dopatrzyć się w danym fakcie pewnych cech o charakterze prawnym, by, nie zważając na równocześnie w nim istniejące a czasem i dominujące cechy czysto gospodarczego znaczenia, zakwalifikować go jako nie podlegający księgowaniu.

P. Marder najzupełniej niesłusznie, idąc po linii najmniejszego oporu, usiłuje zdyskwalifikować wartość dowodową faktury *). Gromadzi i generalizuje *wyjątkowe okoliczności, w których faktura istotnie przestaje być dowodem.* Ale nie można przecież zapominać, że w normalnym, uczciwym obrocie faktura stwierdza wysyłkę towaru na rachunek i ryzyko odbiorcy oraz —

1) obliczenie należności za towar zamówiony ale jeszcze nie dostarczony jest fakturą tymczasową, niejako przed - fakturą (niem. Vor-Rechnung), tylko z grubsza obejmującą daną transakcję; nikt nigdy takiego obliczenia nie księguje, bo po wykonaniu zamówienia sprzedawca wysyła kupującemu właściwą fakturę, na zasadzie której zakup należy dopiero zaksięgować;

2) w wyjątkowych tylko wypadkach dostarczony towar jakością swą nie odpowiada umowie (inaczej mielibyśmy stałe zatargi i niezliczoną ilość procesów sądowych);

3) jeszcze rzadsze są wypadki opóźnienia dostawy, żaden bowiem sprzedawca nie zechce narazić się na przykre skutki takiego opóźnienia, zwłaszcza gdy kupujący zastrzegł sobie na taki wypadek prawo nieprzyjęcia towaru;

4) w wypadku otrzymania towaru bez faktury księgujemy zakup na podstawie dowodu wewnętrznego, mającego wówczas moc dowodową równą fakturze; kwestia księgowania rachunku otrzymanego już po nadejściu objętej nim partii towaru jest więc w ogóle nieistotna.

Otóż wyjątki w myśl popularnego przysłowia—*potwierdzają* tylko zasadę, w żadnym jednak wypadku zasady nie *tworzą*. Zgodnie z tą prawdą stwierdzić należy, że wypadki niesolidności lub wręcz nieuczciwości w obrocie handlowym (wysłanie nieodpowiedniego towaru, opóźnienie z dostawą lub tp.) nie powinny mieć wpływu na ustanowienie *zasad* księgowania. Raczej, wprost przeciwnie! Miast *przystosowywania* się do wyjątkowych wypadków nieuczciwości względnie niesprawności w praktyce handlowej (co jest niejako ich *usankcjonowaniem)*, księgowość winna się na nie *uodpornić* w nadziei, że wypadków takich z biegiem czasu będzie coraz mniej. Wszyscy przecież niewątpliwie dążymy do tego, by obrót handlowy był możliwie najbardziej uczciwy i sprawny.

Dochodzimy więc do wniosku, że nabywca powinien zaksięgować zakup

---

*) Zgodzimy się chętnie z założeniem, że „dowód w księgowości nie stwarza zdarzenia, lecz jest jego następstwem" (definicja p. Mardera), toteż co najmniej dziwnym wydaje nam się postawiony później fakturze zarzut, że „nie rodzi w ogóle skutków gospodarczych ani prawnych" i że dlatego nie jest dowodem.

z chwilą otrzymania od sprzedawcy faktury stwierdzającej wysłanie towaru na ryzyko nabywcy.

II

Odrębną kwestią jest *technika księgowania* takiego towaru, którym już wprawdzie dysponujemy, ale który do nas jeszcze nie doszedł. Najwygodniej jest zaksięgować fakturę tak samo jak w wypadku równoczesnego otrzymania towaru (w ciężar Towarów i na dobro Dostawcy) z nadmienieniem w treści odnośnego zapisu, że towar został nam wysłany (np. „za wysłane nam przez XY... wg. Jego faktury z dn..."), Nie da się to jednak utrzymać w większych zwłaszcza przedsiębiorstwach, gdzie z powodu takiego zapisu powstać mogą nieporozumienia w magazynie, ten bowiem nie przyjął jeszcze towarów, figurujących już w księdze magazynowej jako rozporządzalne zapasy. Należy więc utworzyć konto „Towarów w drodze", obciążając je za wartość fakturową wysłanego nam towaru i wartość tę przenieść na konto Towarów z chwilą nadejścia odnośnej przesyłki *).

P. Marder dał się unieść fantazji i dla ośmieszenia braku poczucia zwięzłości, skonstruował jakiś nieskończenie rozwlekły, do karykatury doprowadzony przykład księgowania towaru w drodze. I w tę przez samego siebie zbudowaną makietę uderza p. Marder taranem dowcipu, świetnym (samym w sobie) porównaniem ze zwolnionym zdjęciem skoku z trampoliny. Takie kołowanie, jak w przykładzie p. Mardera, jest nie tylko, zdaniem jego, „arcy-rzetelne", ale także „arcy-absurdalne"!

Słusznie! Ale zwięzłość jest tylko formalnym wymogiem księgowości i w żadnym razie nie może być uważana za jej zasadę istotną, do której należało by naginać praktykę księgową. Zadaniem istotnym księgowości jest *wierne odbicie* stanu majątkowego oraz biegu interesów handlowych przedsiębiorstwa. Trudno zaś zgodzić się na to, by wzgląd na skrajnie i niepraktycznie pojętą zwięzłość miał nas w jakikolwiek sposób ograniczyć w czynności, zmierzającej ku zadośćuczynieniu temu kardynalnemu zadaniu. A przecież i wejście towaru pod dyspozycję kupca, i powstałe wskutek tego zobowiązanie jego względem dostawcy należą niewątpliwie do biegu interesów handlowych, które księgowość winna notować bez względu na to, czy to będzie zgodne z wymogiem „zwięzłości".

III

Nie lękajmy się zbytnio stornowania lub korygowania zapisu, wtedy gdy to wynika z rzeczywistego wydarzenia gospodarczego! Rzeczą księgowości jest odzwierciedlenie — jak się rzekło — wszelkich zaszłości natury gospodarczej a zwierciadło winno być obiektywne i odbijać także wyjątkowe wypadki niesumienności czy też niesprawności w życiu przedsiębiorstwa. Starajmy się raczej, by wypadki takie wykorzenione zostały z praktyki handlowej, bo tylko w ten sposób unikniemy kłopotu, jaki sprawia nam „odzwierciedlenie" ich w księgowości.

---

*) Zaksięgowanie faktury na koncie ewidencyjnym po stronie „Winien" i „Ma" (propozycja p. Mardera) jest niewystarczające, bo nie wiążąc zaszłości z żadnym kontem, nie daje właściwego efektu ani odpowiedniej kontroli.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH

(ciąg dalszy)

Do art. 20 ust. (1) i (2).

§ 43. (1) Ulga z art. 20 ust. (1) służy jedynie w stosunku do tych akcyj, których cena emisyjna została zapłacona. Przez zapłacenie ceny emisyjnej rozumie się, zgodnie z art. 311 § 2 kodeksu handlowego, pokrycie jej gotowizną. W stosunku do akcyj pokrytych wkładami niepieniężnymi ulga nie służy.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się odpowiednio do udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.

(3) Ulga przewidziana w art. 20 służy również w stosunku do akcji i udziałów spółek, tworzonych w celu prowadzenia przedsiębiorstw, które będą objęte rozporządzeniami, wydawanymi na podstawie art. 2 ust. (2) oraz art. 16 ust. (2), a w szczególności, które są wymienione w § 11 oraz 35.

(4) Ulga przewidziana w art. 20 służy w stosunku do akcji i udziałów przedsiębiorstw, wymienionych w art. 2 i art. 9 pkt 1), tylko o tyle, o ile te przedsiębiorstwa będą zakładane na obszarach, określonych w art. 3 i 9, chyba że te same przedsiębiorstwa są wymienione w art. 12 i 16 ust. (1) lub będą wymienione w rozporządzeniach wydawanych na podstawie art. 16 ust. (2). Nadto, jeżeli chodzi o akcje i udziały spółek, zakładanych w celu prowadzenia przedsiębiorstw wymienionych w art. 2, prawo potrącenia, przewidziane w art. 20, służy tylko w stosunku do akcji i udziałów tych spółek, które uzyskają ulgi, przewidziane w art. 4 ust. (1) pkt 2) — 7) i ewentualnie w art. 4 ust. (2).

§ 44. (1) W razie stwierdzenia, że spółka akcyjna lub z ograniczoną odpowiedzialnością nie została wpisana do rejestru handlowego i nie rozpoczęła produkcji przed dniem 1 stycznia 1943 r., Ministerstwo Skarbu ogłasza o tym komunikat w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu. Na podstawie tego komunikatu właściwa w myśl § 46 ust. (2) władza skarbowa zawiadamia postanowieniem osobę, która z tytułu nabycia akcji lub udziałów takiej spółki wykorzystała ulgi przewidziane w art. 20 ust. (1) lub (2), że utraciła prawo do ulg i wzywa ją do uiszczenia sprzedającej sumy podatku dochodowego w terminie, wskazanym w ust. (2) Postanowienie to jest ostateczne.

(2) Cała suma podatku dochodowego przypadająca do zapłaty przez osobę, która utraciła prawo do ulg, staje się płatna w ciągu dni 30 od dnia doręczenia tej osobie zawiadomienia, wymienionego w ust. (1).

(3) Nie wpłacone kwoty podatku dochodowego w terminie, wskazanym w ust. (2), podlegają przymusowemu ściągnięciu wraz z odsetkami, liczonymi od dnia następującego po upływie tego terminu.

Do art. 21 ust (5).

§ 45. (1) Dla obliczenia sumy podatku dochodowego, przypadającego do zapłaty w myśl art. 21 ust. (5) przez osoby, podlegające opodatkowaniu według działu I ustawy o podatku dochodowym, należy stopę procentową, według której podatek ma być uiszczony, ustalić w każdym poszczególnym przypadku.

(cdn.)

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

136.

ZALEGŁOŚĆ W KSIĘGOWANIU. PROWADZENIE LIST UTARGÓW DZIENNYCH W JĘZYKU ŻYDOWSKIM. KSIĘGOWANIE SUM NETTO PO POTRĄCENIU BONIFIKATY.

Skoro podatnik powołał się w odwołaniu na to, że przyczyną zaległości w księgowości była choroba księgowego, stwierdzona przedłożonym świadectwem lekarskim, władza odwoławcza miała obowiązek rozprawienia się z tym zarzutem.

Przepis § 2 art. 55 KH, według którego zapisy powinny być uskuteczniąne w alfabecie języków dopuszczonych w sądach siedziby przedsiębiorstwa lub oddziału — nie ma zastosowania do dowodów księgowych a zatem i do list utargów dziennych.

Prawidła księgowości nie stoją na przeszkodzie księgowaniu sum zakupu netto po potrąceniu przyznanej przy zawarciu transakcji bonifikaty.

NTA, 16 grudnia 1938, l. rej. 1110/37.

Z uzasadnienia. Komisja Odwoławcza przy Izbie Skarbowej w Białymstoku decyzją z dnia 29 października 1936 r. nie uwzględniła odwołania skarżącej firmy od wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1934, w którym to odwołaniu zwalczała firma zakomunikowane jej przez władzę wymiarową powody dyskwalifikacji ksiąg handlowych i domagała się uznania ich za prawidłowe oraz ustalenia obrotu zgodnie z nimi przy zastosowaniu 0.5% stawki podatkowej z art. 7 lit. A. p. 1 a) ustawy o państwowym podatku przemysłowym poz. 110/32 Dz. Ust. W uzasadnieniu decyzji podano, że *księgi handlowe zostały uznane za nieprawidłowe z powodu: 1) prowadzenia ich z opóźnieniem dwutygodniowym. 2) prowadzenia list utargów dziennych w języku żydowskim, 3) księgowania sum netto po potrąceniu bonifikaty.*

Orzeczenie to stanowi przedmiot skargi kasacyjnej, w której skarżąca zarzuca wadliwość postępowania i obrazę prawa.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Zarzuconą wadliwość postępowania uzasadnia skarga tym, że władza pozwana nie rozprawiła się z zarzutami odwołania, zwalczającymi zasadność odrzucenia ksiąg handlowych przez władzę wymiarową, gdyż ograniczyła się tylko do powtórzenia zwalczanych motywów I-szej instancji bez podania powodów, dla których wyjaśnienia firmy, zawarte w odwołaniu, uznała za nie trafne. Zarzut ten uznał Trybunał za uzasadniony w odniesieniu do pierwszego powodu dyskwalifikacji ksiąg. *Skoro bowiem firma powołała się w odwołaniu na złożone poprzednio wyjaśnienia, iż przyczyną opóźnienia była choroba buchaltera, stwierdzona przedłożonym władzy świadectwem lekarskim, to władza obowiązana była rozprawić się z tym zarzutem.* Ograniczenie się władzy do powtórzenia w zaskarżonym orzeczeniu twierdzenia o prowadzenia ksiąg z dwutygodniowym opóźnieniem bez ujawnienia, jak władza ustosunkowała się do wyjaśnień firmy w tej kwestii stanowi wadliwość postępowania połączoną ze szkodą strony skarżącej.

O ile chodzi o kwestię prowadzenia list utargów dziennych w języku żydowskim, to skarżąca zasadność dyskwalifikacji ksiąg handlowych zwalczała w odwołaniu twierdzeniem, że powołany przez władzę § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 kwietnia 1932 r. poz. 412 Dz, Ust., nakazujący prowadzenie ksiąg handlowych w języku polskim, nie odnosi się do brulionów, których nieposiadanie nie pociąga za sobą żadnych ujem-

nych skutków. Pozostawienie tych zarzutów bez odpowiedzi przez władzę pozwaną i ograniczenie się w zaskarżonym orzeczeniu do powtórzenia podniesionego przez I-szą instancję zarzutu, iż listy utargu dziennego prowadzone są w języku żydowskim, stanowi wprawdzie wadliwość postępowania, ale nie może ona spowodować uchylenia zaskarżonego orzeczenia, gdyż spór w istocie rzeczy dotyczy kwestii natury prawnej, a skarżąca nie twierdzi, że przez nierozprawienie się władzy z jej argumentami prawnymi poniosła szkodę w przysługującym jej prawie obrony, z którego zresztą korzysta w skardze kasacyjnej.

O ile chodzi o merytoryczną stronę spornego zagadnienia, to Trybunał podzielił zapatrywanie skargi, że *prowadzenie list utargów dziennych w języku żydowskim nie jest uchybieniem, gdyż prawo żadnych ogrzniczeń w tym względzie nie zawiera.* Mający zastosowanie w pierwszej połowie 1934 r. na obszarze województwa białostockiego ros. Kodeks Handlowy zawiera w art. 674 postanowienie, zezwalające na prowadzenie ksiąg handlowych w dowolnym języku, a ograniczenie dotyczące żydów zostało przez ustawy polskie uchylone. Obowiązujący od dnia 1 lipca 1934 r. polski Kodeks Handlowy głosi w art. 55 § 2, że zapisy powinny być uskuteczniane w alfabecie języków, dopuszczonych w sądach siedziby przedsiębiorstwa lub oddziału. Jakkolwiek zakwestionowane listy utargu dziennego, jak świadczą dwie takie listy, dołączone do akt administracyjnych pisane są alfabetem języka żydowskiego, co do którego skarga nie twierdzi, że dopuszczony jest w sądach w siedzibie przedsiębiorstwa, to trafny jest jej *zarzut, że przepis art. 55 § 2 Kodeksu Handlowego odnosi się jedynie do zapisów w księgach i nie ma zastosowania do dowodów księgowych, a zatem i do listów utargów dziennych,* nie będących księgami, lecz dowodami księgowania. Co najwyżej mogłaby być mowa o obowiązku przedstawienia władzy wiarogodnego tłumaczenia list utargów dziennych, lecz takiego żądania władza skarżącej nie stawiała.

Co się tyczy trzeciego z rzędu motywu dyskwalifikacji ksiąg a mianowicie faktu księgowania sum netto po potrąceniu bonifikaty, to zarzut wadliwości postępowania, uzasadniony tym, że ten powód dyskwalifikacyjny ksiąg nie był podniesiony przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie jest trafny. Stan faktyczny, na którym oparty jest ten zarzut ustalony został niespornie w toku postępowania odwoławczego przez podpisanie przez przedstawiciela firmy odnośnego protokółu badania ksiąg handlowych z dnia 20 sierpnia 1936. Dodanie w orzeczeniu odwoławczym nowo sformułowanego zarzutu przeciwko prawidłowości ksiąg w oparciu o niespornie ustalony stan faktyczny nie stanowi wadliwości postępowania. Natomiast *trafny jest zarzut skargi, o ile skarżąca twierdzi, że księgowanie zakupu w sumie netto po potrąceaiu bonifikaty nie uzasadnia dyskwalifikacji ksiąg jako nieprawidlowych.* Z protokółu badania ksiąg, spisanego w dniu 20 sierpnia 1936 r., wynika, że chodzi o księgowanie zakupu ryżu w Łuszczarni Ryżu w Gdyni. W toku dochodzenia nie ustalono, ani władza nie twierdzi w orzeczeniu, że opust ceny nie był dokonany przy zawieraniu transakcji. Władza nie utrzymuje też, by istniał zwyczaj księgowania w takich wypadkach pełnej ceny zakupu, *zaś prawidła buchalterii nie stoją na przeszkodzie księgowaniu sumy zakupu netto po potrąceniu przyznanej przy zawarciu transakcji bonifikaty.* Jeśli więc władza pozwana wychodząc z odmiennego zapatrywania co do kwestii języka, list utargów dziennych i księgowania sum netto uznała prowadzenie wspomnianych list w języku żydowskim jak również księgowanie zakupu w sumach netto po potrąceniu bonifikat za powód do dyskwalifikacji ksiąg, to Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że orzeczenie władzy pozwanej dotknięte jest także w tych punktach wadliwością postępowania, połączoną ze szkodą strony skarżącej.

Z powyższych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł na zasadzie art. 84 p. 3 rozporządzenia o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806/32 Dz. Ust. uchylenie zaskarżonego orzeczenia zarządzając stosownie do art. 95 tegoż rozporządzenia w brzmieniu ustawy z dnia 24 marca 1937 r. poz. 150 Dz. Ust. zwrot opłaty od skargi.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

97.

„DEKRET O WĄTPLIWOŚCIACH". PRZEDSTAWIENIE DOWODÓW PODCZAS SKŁADANIA WYJAŚNIEŃ W KOMISJ ODWOŁAWCZEJ

Władza wymiarowa nie ma obowiązku wezwania płatnika do uzupełnienia, wyjaśnienia lub sprostowania zeznania—chyba że wątpliwość co do dokładności lub prawidłowości zeznania odnosi się do zeznania opartego na księgach lub zachodzi wypadek niewykazania przez podatnika wszystkich źródeł podlegających opodatkowaniu.

Prawo płatnika do składania ustnych wyjaśnień na posiedzeniu komisji odwoławczej nie obejmuje prawa odkładania przedstawienia dowodów dopiero na to posiedzenie.

NTA, 14 listopada 1938, l. rej. 834/37.

Z uzasadnienia. Skarżący wykazał obrót za rok 1934 z kancelarii adwokackiej w kwocie 67.483 zł 60 gr. Urząd Skarbowy ustalił obrót na kwotę 86.000 zł, a Komisja Odwoławcza decyzją z dnia 22 października 1936 r. nie uwzględniła odwołania wniesionego od wymiaru podatku. W uzasadnieniu decyzji podano, że płatnik nie podniósł przeciwko wymiarowi konkretnych zarzutów, ani nie zaofiarował odpowiednich środków dowodowych, które by dawały podstawę do obliczenia osiągniętego obrotu.

Na orzeczenie to skierowana jest skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który rozważył, co następuje:

Skarżący dopatruje się wadliwości postępowania i obrazy art. 77, 78, 79 i 122 Ordynacji Podatkowej w ustaleniu obrotu odmiennie od zeznania bez zakomunikowania mu jakichkolwiek faktów, budzących wątpliwość co prawdziwości zeznania. w odmowie Komisii Odwoławczej przyjęcia wykazu wpływów, przedstawionego na posiedzeniu Komisji, wreszcie w dowolnym określeniu wysokości osiągniętego obrotu.

Przepisy art. 77—79*) OP. (poz. 346/34 Dz. Ust.) *nakładają na władzę wymiarową obowiązek wezwania płatnika do uzupełnienia, wyjaśnienia lub sprostowania zeznania tylko w wypadku wątpliwości co do dokładności lub prawidłowości zeznania, opartego na księgach. lub w razie niewykazania w zeznaniu wszystkich źródeł podlegających opodatkowaniu.* Ponieważ skarżący w zeznaniu nie ofiarował dowodu z ksiąg, a opodatkowanie z innego źródła poza obrotem, osiągniętym z kancelarji adwokackiej, nie wchodzi też w konkretnym przypadku w rachubę, przeto *władza wymiarowa nie miała obowiązku przedstawiania skarżącemu wąpliwości co do prawdziwości względnie dokładności jego zeznania,* a oparty na nieprzedstawianiu mu tych wątpliwości zarzut wadliwości postępowania jest nieuzasadniony.

Również nieuzasadniony jest zarzut nieprzyjęcia przez Komisję Odwoławczą przedstawionego jej przez skarżącego wy-

*) Ob. art. 71—73 OP.

kazu jego wpływów. Jakkolwiek w danym przypadku wchodzi w rachubę art. 115 Ordynacji Podatkowej, to jednak *aktualne znaczenie ma teza* ustalona w wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 11 czerwca 1930 r. L. Rej. 2118/28 (Zb. wyr. Nr 330 S) na tle przepisu art. 90 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym, zawierającego analogiczny przepis co i powołany artykuł Ordynacji Podatkowej. Otóż według tezy wspomnianego wyroku, na którego motywy powołuje się Najwyższy Trybunał Administracyjny na podstawie § 57 swego regulaminu (poz. 968/32 Dz. Ust.)—*prawo płatnika do składania ustnych wyjaśnień na posiedzeniu komisji odwoławczej nie obejmuje prawa odkładania przedstawienia dowodów dopiero na to posiedzenie.*

Także ostatni *zarzut dowolności* w określeniu wysokości obrotu, w skardze zupełnie niewywiedziony, uznał Trybunał za nietrafny. Jak bowiem wynika z akt sprawy, władza pozwana ustalając obrót skarżącego na kwotę 86.000 zł, *oparła się na opinii sześciu adwokatów, przesłuchanych w toku postępowania wymiarowego.*

Z powyższych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 2 STYCZNIA 1939 R. L. D. V. 27277/2/38

w sprawie wykazu przedmiotów majątkowych podlegających przyśpieszonej amortyzacji.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1 z 1939 r., poz. 25)

W związku z przepisami art. 6 ust. 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz U. R. P. Nr 2 z 1936 r., poz. 6, i § 14 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr 40 z 1936 r. poz. 301), zezwalającymi na jednorazowe odpisanie wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat pięciu, Ministerstwo Skarbu podaje poniższy **wykaz przedmiotów, które w myśl powołanych przepisów mogą być przez płatników prowadzących prawidłowe księgi jednorazowo spisane na straty w tym roku operacyjnym, w którym zostały nabyte.**

Ponieważ jednak z natury rzeczy wykaz nie obejmuje wszystkich przedmiotów, wchodzących pod tym względem w rachubę, przeto Ministerstwo Skarbu poleca **nie kwestionować jednorazowego odpisania wartości przedmiotów nie objętych niniejszym wykazem, o ile całkowita wartość przedmiotu nie przewyższa kwoty 200 złotych.** W razie wątpliwości co do okresu używalności przedmiotów, niewymienionych w wykazie względnie, jeżeli całkowita wartość tego rodzaju przedmiotu przekracza 200 złotych, należy zasięgnąć opinii biegłych.

Celem przeprowadzenia **kontroli** przedmiotów spisywanych odrazu na straty winny władze wymienione w wezwaniach sporządzanych na zasadzie art. 83 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. 14 z 1936 r., poz. 134) według wzoru druku przewidzianego w § 242 instrukcji podatkowej, **żądać od płatników korzystających z ulg z art. 6 ust. 2 powołanej ustawy specyfikacji przedmiotów, spisanych jednorazowo w danym roku operacyjnym na straty.** Specyfikacja ta powinna zawierać nazwę przedmiotu o-

raz jego wartość i **rachunek wynikowy,** przez który wartość przedmiotu została odpisana na straty *).

Wykaz przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza pięciu lat.

A. Maszyny i aparaty:

1. Agitatory kwasowe dla rafinerii olejów i tłuszczów.
2. Akumulatory elektryczne wszelkie.
3. Aparaty i przyrządy przenośne do cięcia i spawania metali gazami przemysłowymi.
4. Aparaty i maszyny elektryczne jako to:
prostowniki, przetworniki, oporniki, rozruszniki i wyłączniki wszelkiego rodzaju pracujące w kopalniach pod ziemią.
5. Aparaty do natryskowego malowania i pokrywania metali.
6. Aparaty do zamykania skrzyń.
7. Aparaty elektryczne:
bezpieczniki paskowe i korkowe wraz z gniazdami, sworzniami i kapami,
bezpieczniki rurowe wysokiego napięcia, gniazda wtykowe,
odłączniki wysokiego napięcia,
przełączniki — trójkąt-gwiazda,
przełączniki zmiany kierunku obrotów,
przełączniki i wyłączniki do aparatów pomiarowych,
skrzynki automatyczne suche i olejowe,
skrzynki przyłączowe zwykłe,
skrzynki przyłączowe z bezpiecznikami,
wyłączniki i przełączniki drążkowe zwykłe, z kapami do zmontodania ztyłu tablic,
wyłączniki olejowe wysokiego napięcia,
wyłączniki słupowe.
8. Aparaty do projekcji filmów (nieme) z przynależnymi częściami i instalacją.
9. Aparaty do projekcji filmów (dźwiękowe) z przynależnymi częścmi i instalacją.
10. Aparaty do nagrywania dźwięków na taśmie filmowej z przynależnymi częściami i instalacją (stałe).
11. Aparaty do nagrywania dźwięków na taśmie filmowej z przynależnymi częściami i instalacją (ruchome).
12. Aparaty do nagrywania dźwięku podkładanego (dubbing).
13. Aparaty do zdjęć filmowych na taśmie (statywowe) z przynależnymi częściami.
14. Aparaty do zdjęć filmowych na taśmie (sprężynowe, ręczne) z przynależnymi częściami.
15. Aparaty redukcyjne do redukcji filmów szerokości 35 mm. na szerokość taśmy 16 mm. z przynależnymi częściami i instalacją.
16. Aparaty fotograficzne z przynależnymi częściami.
17. Aparaty do wytwarzania siarczanu miedzi.
18. Aparaty do wytwarzania materiałów wybuchowych inicjujących, jak piorunian rtęci, azotek ołowiu, acetylenek miedzi itp.
19. Aparaty do wytwarzania żywic sztucznych.

---

*) Moc obowiązująca tego okólnika nie jest ograniczona żadnym terminem, w przeciwieństwie do analogicznego okólnika z 1937 r. (OBP, 1937, nr 11—13), obowiązującego do roku pod. 1938 r. włącznie.

20. Aparaty do nitrowania, sulfonacji. bromowania i chlorowania (retorty, autoklawy, dublofondy fredenking itp.).
21. Aparaty służące do przerobu kwasów:
azotowego, siarkowego, bromowego, solnego, salicylowego i benzeosowego oraz ługu sodowego i potasowego.
22. Aparaty do wytwarzania nitrogliceryny, tetrylu itp.
23. Aparaty zawierające części szklane, w przemyśle chemicznym.
24. Aparaty porcelanowe, kamionkowe i emaliowane (kotły, wyparniki itp.), w przemyśle chemicznym i farbiarskim.
25. Aparaty do fabrykacji chlorku potasu, jak rynny. ślimaki,
26. Aparaty do koncentracji roztworu kwasu siarkowego.
27. Aparaty do odwadniania soli glauberskiej i otrzymywania siarczanu sodu.
28. Aparaty do mycia koksu.
29. Aparaty farbiarskie, we włókiennictwie.
30. Aparaty gazowe do prasowania, we włókiennictwie.
31. Aparaty miernicze do kotłów i pras,
32. Aparaty do wyświetlania beczek, w browarnictwie.
33. Betoniarki.
34. Bębny i kalibry sortownicze.
35. Bębny w przemyśle garbarskim.
36. Bębny rozdzielcze z napędem pasowym, do kamieni.
37. Chłodnice dla kwasów i gazów żrących żeliwne, ołowiane, kamionkowe.
38. Deflegmatory, w rafineriach olejów i tłuszczów.
39. Desintegratory.
40. Desintegratory do mycia gazów na mokro, w gazowniach.
41. Dźwigi budowlane i montażowe (przenośne lub przewoźne).
42. Elektrofiltry Cotrella w hutnictwie cynku.
43. Elektroobrabiarki ręczne, jak to: elektrowiertarki, elektroszlifierki. elektropiły, elektromłotki itd. do węgla, drzewa, metali itp.
44. Filtry wszelkie (ssące, azbestowe, do kurzu itd.).
45. Folusze we włókiennictwie.
46. Froterki elektryczne.
47. Grzejniki elektryczne i piecyki, przenośne.
48. Kadzie z rurami i mieszadłami mechanicznymi do rozpuszczania garbnika.
49. Kołowrotki linowe i łańcuchowe elektryczne, powietrzne i ręczne pod ziemią.
50, Kopiarki filmów.
51. Korkownice.
52. Kotły krackowe w rafineriach nafty.
53. Krystalizatory żelazne i drewniane wyłożone ołowiem.
54. Kufy farbiarskie, kadzie do karbonozowania, „Jigery", we włókiennictwie.
55. Kuźnie polowe.
56. Łamacze węgla i koksu.
57. Maszyny żniwne: kosiarki, żniwiarki, wiązałki oraz kopaczki do ziemniaków.
58. Maszynki do czyszczenia rur i kotłów.
59. Maszynki do wiązania worków.
60. Maszynki do wyciągania korków.
61. Maszynki do zapalania ładunków wybuchowych w górnictwie.
62. Maszyny do cięcia gazami.
63. Maszyny do czyszczenia białych blach.
64. Maszyny do mycia butelek i do mycia antałków.

65. Maszyny do piłowania drzewa przewoźne, z napędem mechanicznym.
66. Maszyny do odlewów natryskowych lub prasowanych.
67. Maszyny do składania, linotypy i monotypy.
68. Maszyny do terkretowania.
69. Maszyny do trzepania dywanów, elektryczne.
70. Maszyny do wywoływania taśmy filmowej z przynależnymi częściami i instalacją.
71. Maszyny odlewnicze pneumatyczne i elektryczne: do formowania, wytrząsania, przesiewania itd.
72. Maszyny podsadzkowe, w kopalnictwie.
73. Maszyny specjalne do lutowania.
74. Młynki do mielenia ołowiu.
75. Młyny do mielenia soli.
76. Młyny do pirytów w przemyśle papierniczym.
77. Młyny kulowe do przemiału soli lub innych materiałów żrących.
78. Młyny odśrodkowe.
79. Montejuse do kwasów.
80. Motocykle.
81. Nitownice pneumatyczne, elektryczne i mechaniczne.
82. Obrabiarki precyzyjne do metali.
83. Odkurzacze elektryczne.
84. Opory elektryczne.
85. Opryskiwacze.
86. Piaskownice.
87. Piece do topienia i rafinerii ołowiu i metali.
88. Piece do wypalania tarcz szlifierskich przy białym żarze.
89. Piece elektryczne laboratoryjne.
90. Piece o temperaturze powyżej 1200^0.
91. Piece przenośne.
92. Piecyki do ogrzewania wagonów do piwa.
93. Płuczniki benzolu i naftalenu.
94. Płuczniki (skrubery) do absobacji gazów żrących.
95. Pneumatyczne młotki, nitownice, wiertarki itd.
96. Podgrzewacze elektryczne nitów.
97. Podnośniki do naftalenu i siarczanu amonu, do pirytów.
98. Pompy do kwasów, ługów i cieczy żrących.
99. Pompy do płynów gorących.
100. Pompy do szlaki (piaskowe), do odpopielania urządzeń kotłowych.
101. Pompy kopalniane, szybowe.
102. Pompy przenośne i przewoźne.
103. Pompy studzienne, odśrodkowe.
104. Pompy ściekowe do wykopów, do szlamu i mułu.
105. Przegrzewacze gazów.
106. Przesiewacze i sita mechaniczne.
107. Przewijaczki filmów z przynależnymi częściami i instalacją.
108. Przyczepki do samochodów ciężarowych.
109. Reflektory świetlne do atelier z przynależnymi częściami.
110. Retorty żelazne, żeliwne, w przemyśle chemicznym.
111. Rowery osobowe i towarowe,
112. Rozlewaczki butelkowe.

113. Ruszty i sita sortownicze żelazne i metalowe.
114. Samochody ciężarowe.
115. Samochody osobowe.
116. Spawarki elektryczne przewoźne i przenośne.
117. Sikawki strażackie motorowe, przenośne.
118. Silniki elektryczne pracujące w działach o zawartości w powietrzu wilgoci, kwasów żrących lub pyłów.
119. Silniki pneumatyczne do rynien. w kopalnictwie.
120. Silniki spalinowe szybkobieżne (powyżej 600 obrotów na minutę) do 10 KM. i przenośne.
121. Sprężarki powietrza przewoźne i ręczne.
122. Stoły dźwiękowe montażowe z przynależnymi częściami i instalacją (do montowania filmów dźwiękowych).
123. Stoły montażowe do montowania filmów (niemych) z przynależnymi częściami i instalacją.
124. Stoły trickowe do zdjęć filmowych rysowanych, napisów i tricków filmowych z przynależnymi częściami i instalacją.
125. Traktory.
126. Urządzenia akustyczne, w kinematografice.
127. Urządzenia do badania wytrzymałości brykietów.
128. Urządzenia do badania wytrzymałości opon samochodowych.
129. Wagi stołowe i dziesiętne z odważnikami.
130. Wentylatory gazowe pracujące powietrzem z zawartością par kwasów lub pyłów żrących.
131. Wiertarki elektryczne szybkoobrotowe.
132. Windy rabunkowe, w górnictwie.
133. Wirówki do kwarów i ługów.
134. Wózki akumulatorowe.
135. Wózki silnikowe.
136. Wrębówki elektryczne i powietrzne.
137. Wytwórnice acetylenowe i wodorowe, przewoźne.
138. Wywroty obrotowe, w kopalnictwie i hutnictwie.
139. Zamykarki puszek blaszanych.

B. Narzędzia, przyrządy, przybory, instrumenty, części maszyn:

1. Armatura elektyczna oświetleniowa i energetyczna: gniazda wtykowe, kontakty, wyłączniki i przełączniki.
2. Armatura wszelka do kotłów, palenisk, przewodów rurowych.
3. Formy do wyrobu czekolady i do marmeladek.
4. Gaśnice.
5. Imadła.
6. Instrumenty i przyrządy pomiarowe: szablony, toromierze, głębokomierze, kreślarki, termometry, liczniki: urządzeń wodnych, parowych, gazowych i elektrycznych itd., cyrkle, libelle, śruby, mikrometry, calówki, kompasy, kątowniki, pirometry, ciągomierze, pulsometry, czujniki, domiary stołowe, gwintomierze, kątomierze precyzyjne i uniwersalne, miary zwijane elastyczne, sprawdziany, szubiery, tachometry, areometry, cukromierze, hydrometry itp.
7. Lampy i latarki ręczne, również i górnicze: karbidowe, elektryczne, pneumoelektryczne, gazowe, benzynowe, spirytusowe i naftowe.

8. Lampy i latarnie sygnałowe.
9. Matryce i proformy aluminowe.
10. Modele drewniane, z żelaza i innych metali.
11. Narzędzia maszynowe jako to: frezy, gwintowniki, narzynki i oprawki do nich, noże do tokarek, matryce, stemple i sztance, piły taśmowe i tarczowe, przecinaki, przebijaki, rozwiertaki itp.
12. Narzędzia ręczne, jako to: noże zwykłe i talerzowe, siekiery, ośniki, dłuta, strugi, piły, świdry, młoty i młotki metalowe i kauczukowe, kielnie, pilniki, gwintowniki, żłobiarki, kleszcze, narzynki i oprawki do nich, obcinarki do rur, dziurniki, nożyce, wygładniki, łomy, haki, obcęgi wszelkie, piły do drzewa, pazury do wyciągania gwoździ, grace do wapna, alfabety, cykliny stolarskie, heble, kleszcze kowalskie, klucze francuskie, szwedzkie itp., kolby i lampy do lutowania, przecinaki, przebijaki, rozwiertaki, stemple, szpachle malarskie, ściągacze, śrubokręty, wiertła, wybijaki do nitów, żabki, numeratory, skrobaki, rębacze, plombownice itd.
13. Narzędzia i przybory odlewnicze: łyżki, tygle, łopatki i łopaty formierskie, widły formierskie, formy, narzędzia do obsługi pieców: haki, skrobaki, zgrzebła, przebijaki, kielnie, czerpaki lejnicze, wlewnice, przechylniki wlewnic, kokile, skrzynie ramy formierskie, płyty odlewnicze itp.
14. Narzędzia do prac ziemnych i brukarskich: łopaty, szufle, rydle, szpadle, widły, grabie, ubijaki, kilofy, oskardy, grabie do betonu, ubijaczki itp.
15. Narzędzia wiertnicze: świdry, koronki, dłuta, flaszki do obciążników, klucze żerdziowe i fajkowe do rur pompowych, kluki, korony instrumentacyjne, kozy do rur, nożyce wiertnicze, odciski, pasterki, pętaczki do rur pompowych, rozszerzacze, świdry wiertnicze do wierceń systemów: kanadyjskiego, pensylwańskiego, rotary, werble, widełki liściaste, łyżki do czerpania mułu z otworów wiertniczych itp.
16. Narzędzia do uprawy roli: pługi jednoskibowe, pogłębiacze, radła drewniane, brony, znaczniki itp.
17. Narzędzia rzemieślnicze: kowalskie, ciesielskie, stolarskie, rymarskie itp. używane w gospodarstwach rolnych.
18. Narzędzia i sprzęty ogrodnicze, jak: pielniki, spryskiwacze, rozpylacze, skrzynie inspektowe, grace, piłki, sekatory itp.
19. Narzędzia leśne, jak: lancety, numeratory, cechy, siekiery itp.
20. Narzędzia i sprzęty pszczelarskie.
21. Narzędzia używane przy grzaniu asfaltu.
22. Narzędzia rymarskie, futrzarskie i stosowane w garbarstwie.
23. Numeratory do maszyn biletowych i inne mechaniczne.
24. Odwadniacze do rur dla powietrza sprężonego.
25. Okulary do aparatów Covpera.
26. Obicia do zgrzeblarek.
27. Palniki gazowe przy kotłach parowych i destylacyjnych do pieców hutniczych.
28. Pistolety do lakierowania natryskowego.
29. Pompki blaszane do olejów.
30. Przybory drukarskie: klisze, końcówki, kliny wyzwalające do kaszt, odlewy drukarskie, linie, czcionki drukarskie metalowe i drewniane, wszelkich rodzajów, linie mosiężne, ornamenty mosiężne i z metalu czcionkowego, matryce do maszyn do składania (do linotypów itp.), koryta metalowe (rotograwiura), kuwety porcelanowe, metalowe, krzemiankowe — dla chemigrafii

— rakle do maszyn drukarskich, szablony do drukarń itp.
31. Przybory laboratoryjne metalowe.
32. Przybory tkackie: karty papierowe do krosien, karty do żakardów, cewki: papierowe, drewniane, metalowe, czółenka tkackie, gary do przędzy fibrowe i blaszane.
33. Przyrządy dla ochrony przeciwgazowej.
34. Płyty wolantowe (gremple).
35. Przyrządy do pakowania (do ściągania bednarki).
36. Przyrządy ratownicze dla straży pożarnych: hydranty, drabiny, bosaki, haki, topory itp.
37. Przyrządy, wszelkiego rodzaju osłony i zabezpieczenia wprowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy pracy.
38. Rozpylacze (pulweryzatory) dla kwasów, ołowiane i inne.
39. Sita włosiane i metalowe zwyczajne.
40. Słupołazy,
41. Sprzęt do lutowania.
42. Szczotki metalowe.
43. Taśmy zgrzebne (gremple).
44. Uchwyty do tokarek, wiertarek itp.
45. Walce do wyrobu cukierków.
46. Zegary sprężynowe w halach fabrycznych.

C. Urządzenia:

1. Balony do wody sodowej.
2. Bańki na oliwę.
3. Beczki transportowe, żelazne i blaszane.
4. Beczki z mieszadłem blaszane.
5. Bębny z kablem gumowym do reflektorów.
6. Czerpaki żelazne, emaliowane, z blachy cynkowej i aluminiowej.
7. Drabiny szybowe.
8. Drezyny do transportu drzewa i materiałów.
9. Garnki do odwęglania.
10. Garnki emaliowane.
11. Głośniki.
12. Instalacje akumulatorowe.
13. Instalacje ogrzewcze w wagonach do przewozu piasku.
14. Kable do lamp ręcznych i maszyn spawalniczych.
15. Kable przełącznikowe dla kompresorów.
16. Kadzie do surówki płynnej i płynnej stali.
17. Kierowniki szybowe i linowe, drewniane.
18. Kominki odciągające przy młynkach soli.
19. Kominki przy urządzeniach do odbioru gazu.
20. Konewki.
21. Kontrola cieplna kotłowni.
22. Kontrola świetlna fabrykacji.
23. Koryta wsadowe do stalowni.
24. Kosze dla węgla i smoły.
25. Kosze do blach do trawienia.
26. Kosze i piece paleniskowe używane w budownictwie.

27. Kosze żelazne do balonów szklanych.
28. Kotły: do gotowania i grzania smoły i asfaltu (podgrzewacze), do malakserów, pieców do ocynkowania i ocynowania, kociołki do topienia kopali, żelazne do gotowania bezpośrednio na ogniu.
29. Kubły ocynkowane i emaliowane.
30. Kadzie drewniane i metalowe, zarówno wyłożone ołowiem, jak i niewyłożone, z mieszadłami lub bez mieszadeł, do prodnkcji barwników syntetycznych.
31. Lodówki.
32. Lutnie blaszane i inne.
33. Materiały pisemne: numeratory i datowniki, cyrkle, dziurkacze, wagi redukcyjne do papieru.
34. Metal czcionkowy przy wszystkich typach maszyn do składania.
35. Miski emaliowane używane w przemyśle spożywczym.
36. Misy blaszane używane w piekarniach.
37. Misy wież i komór ołowianych.
38. Naczynia do transportu płynnego powietrza.
39. Naczynia na karbid.
40. Naczynia trasportowe dla materiałów wybuchowych wewnątrz fabryk (konwie, wiadra).
41. Naezynia z blachy stalowej, pokrytej ołowiem, ocynkowanej, z metali kwasoodpornych itp.
42. Nucze drewniane lub metalowe względnie wykładane ołowiem, do produkcji barwników syntetycznych.
43. Naczynia i narzędzia mleczarskie np. konwie, bańki, formy do serów itp.
44. Obciągaczki do wód gazowych.
45. Obciągaczki piwne.
46. Obręcze przeznaczone do ręcznej konfekcji opon.
47. Ogniska kowalskie.
48. Okapy drewniane, żelazne i z blachy ocÁnkowanej.
49. Okładziny komór ołcwianych.
50. Oliwiarki.
51. Paleniska kotłowe.
52. Pasy stalowe do transportu cukru.
53. Płyty żelazne dla stołów rozdzielczych węgla i smoły.
54. Płyty żeliwne dla podłogi do wozu gaśnicowego w koksowniach i przed piecami.
55 Pokrycia do stołów laboratoryjnych: ołów, cyna.
56. Polewaczki blaszane.
57. Przewody rurowe i rurociągi do łuków, kwasów i płynów żrących.
58. Pudła do wózków koksowych.
59. Rdzenie aluminiowe i żelazne do dętek samochodowych i rowerowych.
60. Rozdzielniki gazu w amoniakalni.
61. Rury do zraszania wodą robót górniczych i podsadzkowe.
62. Rynny do ługów, kwasów i płynów żrących.
63. Sita wodne, nurniki.
64. Skrzynie do fabrykacji lodu.
65. Sprzęt kuchenny (naczynia i przyrządy).
66. Stemple żelazne dla obudowy wyrobisk kopalnianyoh.
67. Stojaki do balotów z kordem.
68. Sygnalizacja szybowa i dołowa elektryczna.

69. Sygnalizacja szybowa ręczna.
70. Szpryce do mycia antałków i butelek.
71. Tablice ostrzegawcze mechaniczne.
72. Tacki emaliowane i aluminiowe.
73. Taczki żelazne.
74. Telefony pod ziemią.
75. Tory lekkie z podkładami używane na budowach.
76. Wagonetki na odpadki chemikalii.
77. Wagoniki drewniane do przewożenia kamienia.
78. Wagoniki wywrotowe.
79. Wanny do niklowania.
80. Wanny do rozpuszczania żelaza.
81. Wanny metalowe i drewniane do płóczek węglowych i rudzianych.
82. Warsztaty przenośne ślusarskie.
83. Wiadra emaliowane i cynkowane.
84. Wózki do koksu.
85. Wózki do suszarni.
86. Wózki elektrycznych kolejek linowych.
87. Wózki na gorące bloki i gorący żużel.
88. Wózki ogniotrwałe do pieców emalierni.
89. Wózki platformowe.
90. Wózki rusztowe dla maszyn Dwigth Lioyd.
91. Wózki wywrotowe.
92. Wywrotki do robót ziemnych.
93. Zawiesia do lin.
94. Zbiorniki i kadzie na kwasy, ługi i ciecze żrące, żelazne i metalowe.
94. Żerdzie wiertnicze z łącznikami.
96. Żyrandole i żarówki.

D. Różne oraz niemetalowe:

1. Aparaty i przyrządy dla ochrony przeciwgazowej.
2. Aparaty i przyrządy oddechowe ratunkowe wszelkich typów.
3. Balie.
4. Balony szklane.
5. Balony i skrzynie do osadzania pyłu cynkowego.
6. Baraki drewniane.
7. Beczki drewniane wszelkie.
8. Bielizna stołowa, pościelowa i kuchenna, restauracyjna i hotelowa.
9. Budki budowlane.
10. Butelki.
11. Cebry.
12. Chodniki, dywaniki, dywany itp. w restauracjach, hotelach. sklepach.
13. Cholewy skórzane do zgrzeblarek.
14. Czapy dla spawaczy.
15. Dachy papowe.
16. Dachy z blachy falistej nad paleniskami w rafineriach nafty.
17. Drabiny drewniane.
18. Drewniane nadstawki kotłów do gotowania mydła.
19. Drzewo na okłady walców i nożowisk halendrowych.

20. Ekrany z przynależnymi częściami.
21. Fartuchy gumowe.
22. Fartuchy, płaszcze.
23. Fartuchy skórzane dla robotników.
24. Filce wszelkie.
25. Filmy (negatywy, kopie, materiał reklamowy tj. fotosy, plakaty, diafolie, ulotki, broszury itp.).
26. Formy i głowy kapeluszowe drewniane.
27. Gaza jedwabna młyńska.
28. Hełmy skórzane i z innych odpornych materiałów.
29. Izolacja kotłów, pieców, kadzi i rurociągów.
30. Kadzie do wypłukiwania chmielu.
31. Kadzie i koryta drewniane.
32. Kamienie litograficzne.
33. Kloce do prasowania odzieży.
34. Kosze trzcinowe, wiklinowe i skórzane do wełny, przędzy, węgla itp.
35. Kotły do topienia i rafinerii ołowiu.
36. Kadzie drewniane z mieszadłami drewnianymi lub bez.
37. Krążki szlifierskie filcowe.
38. Liny i linki: manilla, konopne, bawełniane, skórzane, gumowe, wielbłądzie.
39. Lejki szklane.
40. Listwy drewniane do elektrod.
41. Markizy nad oknami wystawowymi.
42. Maski gazowe i do pyłów.
43. Materiały do wypełniania filtrów („Zealit").
44. Materiały pisemne: stemple kauczukowe, skozoszyty, teczki i teki skórzane, walizy wojażerskie.
45. Mieszadła drewniane.
46. Mundury, płaszcze i futra dla służby pojazdowej i dla straży pożarnej.
47. Naczynia drewniane, kamionkowe, fajansowe, porcelanowe, szklane,
48. Nosze do cegły.
49. Nucze drewniane do produkcji barwników syntetycznych.
50. Odzież ochronna dla robotników.
51. Ogrodzenia z drzewa.
52. Okapy drewniane.
53. Okłady papierowe walców kalandra.
54. Okłady walców gumowe, papierowe, azbestowe itp.
55. Okulary i maski ochronne warsztatowe dla spawaczy, szlifierzy, giserów itp.
56. Parniki drewniane do parzenia kloców.
57. Paski skórzane rozdziecze do zgrzeblarek.
58. Paski ze skóry i z korka prasowanego do obciągania rolek.
59. Pasy napędowe i transportowe: manilla, konopne, bawełniane, wielbłądzie, skórzane, Balata, gumowe.
60. Pendzle.
61. Plandeki.
62. Płótna filtracyjne.
63. Płyty drewniane do przenoszenia surowców i wyrobów.
64. Płyty gumowe do drukarek, satyniarek.
65. Płyty koszykowe i drewniane do aparatów farbiarskich.
66. Podesty drewniane.

67. Podłogi drewniane.
68. Poduszki, podkłady i płótna do prasowania.
69. Pomosty drewniane.
70. Portiery i kurtyny,
71. Postumenty szklane i drewniane na wystawach.
72. Powijaki (lapping) do drukarek.
73. Półki.
74. Preszpany i brandpapy do pras.
75. Przedmioty azbestowe, gumowe, kauczukowe itp. (płyty, bufory, węże, sznury, taśmy, opony, koła itp., rękawice, buty, ubrania itp.).
76. Przedmioty do ubierania wystaw, firanek i story.
77. Przedmioty pomocy sanitarnej.
78. Przezrocza.
79. Przyrządy dla Stacji Ratunkowych w górnictwie.
80. Przyrządy drewniane używane jako pomocnicze przy produkcji w postaci stojaków, nawijaczy, prycz, stołków, ram itd. używanych przy łuszczarkach, nożycach, prasach, czyszczarkach, obrzynaczkach, w sortowniach, magazynach itp.
81. Przyrządy i sprzęt laboratoryjny szklany, porcelanowy i drewniany.
82. Przyrządy ratunkowe.
83. Przystanie ładunkowe z drzewa.
84. Regały do gumy (książki konfekcyjne).
83. Regały do przechowywania wódek i win.
86. Regały do suszenia (drabinek).
87. Rusztowania wszelkiego rodzaju drewniane.
88. Rynny drewniane.
89. Sanie do transportu drzewa.
90. Skórki cielęce do maszyn przędzalniczych.
91. Skóry egalizowane.
92. Skrzynie drewniane transportowe do wind.
93. Skrzynie do lasowania wapna.
94. Sprzęty i narzędzia do rybołówstwa: np. sieci, kosze, beczki, łodzie itp.
95. Skrzynio transportowe drewniane.
96. Skrzynie do flaszek i syfonów.
97. Skrzynki murarskie.
98. Sprzęt stołowy (naczynia fajansowe, porcelanowe, karafki, wazony, popielniczki itd.).
99. Sprzęt sypialniany w hotelach (materace, sienniki, pledy, kołdry itp.).
100. Stoły do magazynowania wódek i win.
101. Stoły robocze i laboratoryjne drewniane.
102. Stoły strycharskie.
103. Sukna gumowe do maszyn przędzalniczych.
104. Sukna techniczne, filce, plusze, węże pluszowe.
105. Stoły i krzesła ogrodowe drewniane,
106. Syfony.
107, Szalówki do betonu.
108. Szkło ochronne dla olejarek, wodowskazów, wzierników itp.
109. Szpagaty, sznurki i taśmy wrzecionowe do maszyn przędzalniczych.
110. Szyby do postumentów w oknach wystawowych.
111. Szyby szklane do fotomontanżu.

112. Szczeliwo azbestowe, gumowe, tekturowe, klingeryt itp.
113. Tkaniny techniczne do filcarek kapeluszowych.
114. Szczotki wszelkie: do zamiatania, używane przy prasowaniu, do ubrań itp.
115. Taczki drewniane.
116. Tkaniny filtracyjne.
117. Torby narzędziowe.
118. Trójkąty i czworonogi szybowe, drewniane.
119. Ubrania ochronne.
120, Ubrania szybowe.
121. Ubrania służbowe służby rolnej.
122. Uprząż.
123. Urządzenia ambulatorium.
124. Urzędzenia reklamowe (instalacje neonowe i inne reklamy świetlne).
125. Wałki drewniane, używane przy kalandrach i stołach konfekcyjnych.
126. Wanny drewniane.
127. Węże włókienne, gumowe i kombinowane dla wody, powietrza i gazów, z armaturą lub bez.
128. Wiadra drewniane.
129. Wieże wiertnicze drewniane wraz z jatą maszynową.
130. Worki filtracyjne.
131. Wózki drewniane.
132. Wózki ręczne do przewożenia skór.
133. Wycieraczki i szczotki.
134. Wyprawa pieców do hartowania.
135. Zbiorniki do kwasów i oleju drewniane.

PORADNIA

68. *D. K. Wilno.*

Założenie lub powiększenie zakładów elektrycznych daje prawo do ulg podatkowych tylko na obszarze Centralnego Okręgu Przemysłowego (art. 2 ust. (1) p. 1 ustawy o ulg. inwest.).

69. *A. A. Łódź,*

1. Przedstawionego przez Pana sposobu księgowania u komitenta nie możemy uznać za prawidłowy. — **Komitent po otrzymaniu od komisanta raportu ze sprzedaży towarów powinien obciążyć rk osobisty komisanta** (na dobro rku Towarów Oddanych w Komis) **a nie rki odbiorców,** z którymi nie pozostaje w bezpośrednich stosunkach handlowych. To samo dotyczy odpowiednio księgowania wpłat, dokonanych przez komisanta. **Komisant** sprzedaje bowiem towar komisowy **we własnym imieniu.** Wydatki komisanta, poczynione na rachunek komitenta, oraz przyznaną komisantowi prowizję komitent, może księgować na specjalnym rku albo wprost na ciężar rku Towarów Oddanych w Komis. Por. OBP, 1937, str. 101 i n., 308 i n. **Jeżeli komisant nie ponosi delcredere,** należy **po ustaleniu należności nieściągalnych,** uznać za nie rk osobisty komisanta.

2. Obrany przez Pana sposób księgowania drobnych wydatków nie budzi zastrzeżeń.

3. Wydanie towarów do wykończenia, surowców do przerobienia itp. musi być ujawnione w pomocniczej księdze.

4. **Wydanie czeku (własnego)** stanowi zaszłość gospodarczą, z której księgowaniem nie można czekać do chwili otrzymania zawiadomienia od Banku o wypłacie sumy czekowej.

70. *Kartoteka.*

Zaksięgowany na rku Towarów towar, znajdujący się w dniu 31.12. „w drodze" należało, oczywiście, ujawnić w inwentarzu. Opuszczenie go stanowi uchybienie, które może usunąć korektura zamknięcia rachunkowego. Oczywiście sprostowane zamknięcie i sprostowane zeznanie o dochodzie należy przedłożyć władzy wymiarowej. Sprostowane bilans i inwentarz należy przedstawić sądowi rejestrowemu.

71. *Tel. 30.*

1. Przeniesienie na rk kapitału z rku sum przechodnich (?) pożyczki bezimiennej nie budzi zastrzeżeń. Kupiec (jednoosobowy) nie musi wykazywać w księgach, ani też w inny sposób, skąd czerpał fundusze na uruchomienie przedsiębiorstwa. Jeżeli w tym celu zaciągnął pożyczkę, mógł on uczynić ją częścią kapitału zakładowego, na równi z włożonymi do przedsiębiorstwa własnymi funduszami, nie ujawniając pożyczki w księgach przedsiębiorstwa. Do tego właśnie zmierza przeksięgowanie pożyczki, pierwotnie zapisanej na rku „sum przechodnich", Nie powstaje przy tym obowiązek uiszczenia jakiejkolwiek opłaty.

2. **Uzyskanie odszkodowania za zniszczone przez pożar towary** nie da się podciągnąć pod pojęcie „sprzedaży za gotówkę, wymiany lub sprzedaży na kredyt" (art. 5 p. 1 ustawy o pod. przem.), wobec czego nie zachodzi w tym wypadku obrót podatkowy.

72. *Br. 1926.*

1. Zob. OBP, 1938. nr 52, str. 835.

2. Udziały spólników sp. z ogr. odp. mają być pokryte nie tylko gotowizną, lecz również **wkładami niepieniężnymi** (art. 163 kod. handl.). — Stosunek dochodu do wysokości kapitału zakładowego nie ma wpływu na wymiar podatku dochodowego (poza ustaleniem wysokości potrącalnych wynagrodzeń, art. 21 ust. 3 ustawy o pod. doch.).

3. **Osobom prawnym nie służy ulga podatkowa z powodu nabycia pojazdu mechanicznego na podstawie przepisów o ulgach inwestycyjnych (zob. OBP, 1938, str. 349).** Mogą one jednak, o ile samochód służy dla celów przedsiębiorstwa, **potrącić jego cenę z przychodu w drodze jednorazowego spisania na straty, w myśl art. 6 ust. 2 ustawy o pod. doch.** W tym przypadku podanie jest zbędne.

73. *L. 815.*

1. **Księgowanie weksli na rku Kasy na równi z wpłatami gotówkowymi uzasadnia uznanie ksiąg za nieprawidłowe,** choćby w grę wchodziła niewielka ilość weksli krótkoterminowych.

2. Uznanie ksiąg za nieprawidłowe przez jeden urząd skarbowy nie pociąga za sobą automatycznie takiejż decyzji ze strony innego urzędu.

Uznanie ksiąg za nieprawidłowe ze względów (jak wyżej) formalnych, nie usprawiedliwia pominięcia ich jako zapisków przy ustaleniu wysokości dochodu (por. OBP, 1938, str. 180 i 413, wyroki NTA).

3. Jeżeli buchalter pozostaje w stosunku najmu pracy do kilku pracodawców, wszyscy oni mają obowiązek zgłoszenia go do ubezpieczenia.

4. Prowadzenie biura buchalteryjnego, jeżeli zatrudnia ono najwyżej 2 pracowników, wymaga wykupienia świad. przem. III kateg. handl. (§ 76 ust. 3 rozp. wykon. do ustawy o pod. przem.).

Stawka podatku obrotowego wynosi od 1.I.1939 r. dla biura buchalteryjnego 3% (art. 7 ust. (1) p. 10 ustawy o pod. obrot.).

74. *Ch. R.*

Do uiszczenia opłaty od mąki i kaszy jest obowiązany ten, kto prowadzi zakład przemiału zboża (art. 3 ustawy z 5.8.1938 r.), bez względu na to, czy przemiału dokonywa się na rachunek własny, czy też cudzy. Tylko zatem te zakłady mogą **nie doliczać** do swego obrotu powyższej opłaty, zgodnie z art. 5 ust. (3) ustawy o pod. przem. i okólnikiem Min. Skarbu z 26.9.1938 r., LDV 22836/4/38, (OBP, 1938, str. 685). Natomiast przedsiębiorstwa sprzedaży mąki. chociażby przejęły na siebie, w drodze umowy z właścicielem młyna, obowiązek zwrotu uiszczonej przezeń opłaty, nie mogą ze swego obrotu odliczać tych opłat. Nie znajduje to bowiem uzasadnienia w przepisie art. 5 ust. (3) ustawy o pod. przem., który odnosi się do podatków konsumcyjnych, pobieranych od towarów, produkowanych przez przedsiębiorstwa przem. i do obrotów tychże przedsiębiorstw przemysłowych.

75. *Księgowy W. L.*

1. Według judykatury NTA przywłaszczenie przez pracownika zainkasowanych dla przedsiębiorstwa sum stanowi stratę nie związaną z osiągnięciem dochodu, i podpada pod przepis art. 8 p. 6 ustawy o pod. doch. (zob. np. wyrok NTA z 21.X.1935 r. l. rej. 5319/33, OBP, 1937, str. 351), mający zastosowanie również do osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe (art. 21 ustawy o pod. doch.).

2. **Umowa z akwizytorem - inkasentem** (będącym lub nie będącym samodzielnym kupcem) **nie podlega opłacie stemplowej,** jako umowa o świadczenie usług, zawarta w zakresie przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu (art. 91 p. 3 ustawy o opł. stempl. w brzmieniu noweli DURP, 1936, poz. 15).

76. *M. P. Łódź.*

Nowela do ustawy o pod. doch. z 9.IV. 1938 r. (DURP, poz. 226, OBP, 1938, str. 367) **zwolniła od podatku przychody na pokrycie kosztów utrzymania, otrzymywane od osób fizycznych, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu I.** Matka Pańska nie korzysta zatem z tego zwolnienia, ponieważ dochody Pana są opodatkowane na podstawie przepisów Dz. I. ustawy o pod. doch. (dochód z przedsiębiorstwa).

77. *Studia zagraniczne.*

Pytanie, w jaki sposób może Pan zwrócić dług firmie, która udzieliła Mu pożyczki na studia, nie jest jasne. Prawdopodobnie pytanie to jest związane z ograniczeniami dewizowymi, gdyż, jak domyślamy się, w grę wchodzi osoba cudzoziemca dewizowego. Należy, oczywiście, uzyskać zezwolenie Komisji Dewizowej na spłatę długu.

Koszty studiów nie są potrącalne.

78. *M. A. Kraków.*

1. Zasady amortyzacji nie uległy w r. 1938 zmianom. Poza tym pytanie nie jest zrozumiałe. O jakie urządzenie chodzi?

2. Zamierzony przez Pana sposób księgowania towarów wysłanych komisantowi uznał za prawidłowy NTA w wyroku z dnia 29.V.1936 r., l. rej. 10721/32 (zob. OBP, 1937, str. 102).

3. **Przedsiębiorstwa gastronomiczne,** które prowadzą sprzedaż następujących trunków pochodzenia krajowego: piwa, miodu, moszczu i wina owocowego, mogą wykupić świad. przem. III (zamiast II) kat., jeżeli zatrudniają od 4 do 12 osób, licząc w tym właściciela i członków jego rodziny zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach; jeżeli zaś liczba pracow-

ników jest mniejsza — wystarczy świad. przem. IV kat.

Poza tym przedsiębiorstwo gastronomiczne może wykupić świad. przem. IV kateg. (zamiast II), jeżeli wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 5000 zł (zob. okólnik Min. Sk. z 26.XI. 1937 r. w OBP, 1937. str. 658/9, obowiązujący również na rok 1939. OBP, 1938, str. 832).

4. Detaliczna sprzedaż piwa, win owocowych i miodu jest od 1 lipca 1938 r, wolna od opłaty, przewidzianej dla sprzedaży napojów alkoholowych (DURP, 1938 r. poz. 168).

79. *Ab. nr 14.*

Od podatku przemysłowego są wolne obroty z eksportu węgla i wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów (art. 3 p. 15 ustawy o pod. przem.), lecz nie—surowców. Odnośnie osiki Min. Skarbu w okólniku z 1.XII.33 r., LDV. 47549/4/33 uznało, że **papierówka osikowa jest półfabrykatem,** natomiast osika zapałczana i **kloce** osikowe są surowcami. Analogicznie więc i **kloce sosnowe winny być uznane za surowiec,** wobec czego obroty z ich eksportu nie są wolne od podatku przemysłowego.

80. *F. D.*

1. Przed rozstrzygnięciem odwołania jest nieaktualna kwestia zwrotu składek (od ubezp. w zakresie ubezp. pracown. umysł.).

2. Opisany stan rzeczy nie powinien budzić obaw co do uznania ksiąg (prowadzonych przez męża).

3. Podatek przemysłowy za lata ubiegłe może być **odliczony od dochodu tego roku, w którym podatek został zapłacony** (Ob. OBP, 1938, str. 685).

4. Postępuje Pan prawidłowo, uznając corocznie rk ruchomości, nieruchomości itd. sumą amortyzacji w ciężar rku amortyzacji i przenosząc saldo z tego roku na stronę debetową rku strat i zysków. Przy tym—bezpośrednim—sposobie amortyzacji rk amortyzacji jest jednak zbędny, ponieważ kwotę amortyzacji można odrazu zapisać w ciężar rku strat i zysków.

5. Zwroty towarów i bonifikacje są wyłączone z podstaw opodatkowania podatkiem od obrotu (art. 5 ust. 4 ustawy o pod. przem.). Należy to mieć na względzie przy składaniu zeznania o obrocie.

Odpowiedzi na dalsze pytania udzielimy w następnym numerze.

81. *B. D.*

Garbarnia, przyjmująca cudze skóry do wygarbowania za wynagrodzeniem, opłacała podatek przem. od obrotu (wynagrodzenia) wg stawki 1,5%, jeżeli jest prowadzona na podstawie świad. przem. VI, VII i VIII kat., oraz wg stawki 3%, jeżeli wykupuje świad. przem. wyższej kategorii (art. 7 pkt 2 i 7 ustawy o pod. przem.). Od roku 1939 obowiązują inne stawki podatku od obrotu, zależne od wysokości obrotu i charakteru obrotu (art. 7 ust. 1 pkt 5 i 10).

82. *M. G.*

1. Transakcja jest wolna od podatku obrotowego pod rządem ustawy o pod. przem. a podlega stawce 0,3% wg. nowej ustawy o pod. obrotowym.

2. Zob. OBP. 1938, str. 723.

83. *S. B.*

Zarówno obecnie obowiązujące rozp. wykonawcze do ustawy o pod. przem., jak i rozp. z 1934 (DURP. poz. 770), zawierają przepis (§ 68, wzgl. 82), że **operacje pośrednictwa handlowego, dokonywane**

łącznie z przedsiębiorstwem handlu towarowego, nie wymagają nabycia odrębnego świad. przem., o ile odnośne przedsiębiorstwo handlu towarowego jest zaopatrzone w świadectwo co najmniej II kategorii przedsiębiorstwa handlowego. Takiego przepisu nie zawierało jednak rozp. wykonawcze z 1932 r. (poz. 406), miarodajne dla intesujących Pana lat 1933 i 1934. Wobec tego należy uważać, że w owych latach był Pan obowiązany do wykupienia odrębnego świad. przem. dla przedsiębiorstwa pośrednictwa handlowego. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 21.6.1928, LDV. 6653/I rozstrzygał zagadnienie właśnie w tym sensie. Władza skarbowa, aczkolwiek wiedziała w swoim czasie o prowadzeniu przez Pana przedsiębiorstwa pośredn. handl. ma prawo pociągnąć dodatkowo do opodatkowania w powyższym zakresie w ciągu 5 lat (art. 84 ustawy o pod. przem., DURP, 1932 r. poz. 110), które należy liczyć od końca roku 1934, wzgl. 1935 (obowiązek wykupienia św. przem. trwa przez cały rok prowadzenia przedsiębiorstwa).

84. *J. T. Radzionków.*

„Odszkodowanie mankowe", tj. manko towarowe, za które nie odpowiada osobiście kierownik oddziału sprzedaży, można księgować w Dzienniku i Ks. Głównej (Wn rk Strat i Zysków, Ma rk Towarów), ale nie jest to konieczne. Por. OBP, 1938, str. 723.

85. *B. H. I.*

1. Art. 6 ust. 2 ustawy o pod. doch. zezwala na jednorazowe **odpisanie całkowitej wartości przedmiotu, którego zwykły okres zużycia nie przekracza lat 5, bez względu na to, w jakim dniu roku operacyjnego (a więc chociażby w jednym z ostatnich dni) przedmiot został zakupiony.**

2. **Opłatę od mąki i kaszy** uiszcza się przez umieszczanie na opakowaniu odpowiednich etykiet (DURP, 1938, poz. 477, § 12), bez których nie wolno wypuszczać z zakładu przemiału zboża opakowań z mąką i kaszą do obrotu handlowego (§ 28). Te same opakowania, zaopatrzone w etykiety, można, oczywiście, wypuszczać do obrotu. w razie zwrotu ich przez nabywcę, powtórnie, bez potrzeby ponownego uiszczenia opłaty. Wspomnianemu przepisowi (§ 28) staje się bowiem i w tym przypadku zadość.

W powyższych warunkach jakiekolwiek zapisy na „rku etykiet" są zbędne. Należy tylko zaksięgować zwrot towaru (Wn „Sprzedaż mąki", Ma Odbiorca).

86. *M. L. Rafałówka.*

1. Należy obciążyć rk **Nieruchomości** całą ceną kupna łącznie z kosztami notorialnymi na dobro rku kasy, co do części ceny, zapłaconej w gotowiźnie, oraz rku „Wierzycieli" co do reszty ceny, pozostawionej na hipotece zakupionej nieruchomości.

2. **W razie wysłania towaru odbiorcy** (również zagranicznemu w opisanych warunkach) należy odrazu obciążyć jego rk w księgach zasadniczych. **Nie wolno odraczać wpisu do chwili wystawienia faktury.** Pan jako sprzedawca ma już w chwili wysłania towaru wszelkie dane do określenia jego wartości, podlegającej zaksięgowaniu na odnośnych rachunkach. — Gdy temu obowiązkowi uczyni Pan zadość, ani przesłanie frachtów bankowi, ani wystawienie faktur nie pociągnie konieczności dalszych wpisów w księgach zasadniczych.

Zakredytowanie przez bank ceny sprzedażnej należy zapisać w ciężar rku Banku na dobro rku odbiorcy zagranicznego.

3. Koszty przeprowadzki do nowego lokalu są to w zasadzie potrącalne koszty handlowe (jeśli nie chodzi o rozszerzenie przedsiębiorstwa). Koszty przewozu drzewa do własnych składów są, oczywiście, również potrącalne. Obciążają one rk sprzedaży.

4. Należy wystawiać noty memoriałowe na każdą transakcję memoriałową z osobna.

5. Interesujący Pana przepis zawiera art. 28 ustawy z 16 lipca 1920 r. o po-

datku od kapitałów i rent w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 1 maja 1923 r. (DURP, nr 54, poz. 376).

6. **Podatek od nieruchomości jest potrącalny.** Należy go księgować na rku Podatków.

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Józef Filip Hoppenfeld — Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8.
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—$^1/_2$ str. zł. 100—$^1/_4$ str. zł. 50—$^1/_8$ str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kacza 16